

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Cornelii Hazart Societatis Iesv Theologi Discursus Morales In Selectiora Loca Genesis, Exodi, Levitici, Numerorum

Hazart, Cornelius

Antverpiæ, 1688

Discvrsvs XX. Fratres Ioseph rursus abeunt in Ægyptum, & Benjamin
secum ducunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52700](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52700)

& remittat vobiscum fratrem vestrum quem tenet, & hunc Benjamin: Ego autem quasi orbatus absque liberis ero.

DISCVRSVS XX:

Fratres Ioseph rursus abeunt in Ægyptum, & Benjamin secum ducunt.

Tulerunt ergo, inquit Scriptura, munera, & pecuniam duplicem, & Benjamin, descenderuntque in Ægyptum, & steterunt coram Ioseph.

Mirarer si Ioseph illos non benignè exciperet, quia deferunt munera. Erat quidem Ioseph vir sanctus, verum tamen est quod ait Poëta: *Munera, crede mihi, placant hominesque Deosque.* Nescio an aliquid potentius sit inter homines ad expugnandos illorum animos quam illa verba quæ dicebat diabolus Christo Matth. cap. 4. *Tibi dabo: Vexerit illum in montem excelsum, & ostendebat illi omnia regna mundi, & dicebat: Hæc omnia tibi dabo, si cadens adoraveris me, Christus quidem verbis illis ac promissis non est seductus, quia & Deus erat, & jam omnia terrena sua paupertate contempserat, & diabolus plura promiserat quam poterat dare.*

Acceptio munerū.

At quando inter homines audiuntur hæc verba: *Tibi dabo*, quando agitur de muneribus dandis, fortem esse oportet ut Christum, exitiumque rerum omnium temporalium contemptorem qui non vincitur: Illud enim *tibi dabo*, violavit quidquid humanum est ac divinum.

In primis Philippus Rex Macedonum Apollinem Deum consuluit quibus armis vel arte totam Græciam subjugaret, arces expugnaret, fortissimas gentes potestati suæ subjiceret? Respondit Apollo: *Pugna hastis argentatis, at que omnia vinctes.* Sic factum, nam, ut ait Plutarchus, totam Græciam sibi subjecit argento & auro, præsertim magna munera conferendo cuidam *Lastheni*, qui diversas illi urbes proditione vendebat.

2. Reges Persarum Græcos Asia expulerunt, non alio medio quam *Tibi dabo*, auro enim corruperunt eorum duces *Lysandrum* & *Agefilau*.

Nulla, inquit *Philippus Macedo*, rupes tam ardua & inaccessa quæ expugnari non possit si tantum una angusta semita pateat qua alius auro onustus possit incedere.

Q 3 Hac

Hac etiam arte intima regum aularumque secreta penetrantur, non alio opus est quam dicere secretariis vel cubiculariis, *tibi dabo*. Narrat *Scribanius lib. 1. Polit. cap. 126* fuisse aliquem è regibus *Europæis*, qui supra quadraginta millia aureorum per legatum suum uni ex scriptoribus regis obtulerit, ut consilium Domini aperiret. Sic narrat etiam *Famianns Strada, Margaretam* Belgii Gubernatricem graviter conquestam apud Regem *Hispanie*, quod omnia quæ ipsa illi secreto scribebat, detegerentur, & scirentur in *Belgio*. Unde hoc factus tunc est Princeps quidam *Belgæ*, istam scientiam magna pecuniæ vi sibi comparasse: Super quo tandem *Strada* exclamat, Ecquid usquam inaccessum pecuniæ, imperviumque fuerit, quando prudentis adeo circumspectique Regis Hispani aula, à privatis hominibus emi potuit?

Parum est humana subverti muneribus, etiam sacra violantur: etiam pudicitia non est extra periculum quando audit, *tibi dabo: Omnia*, inquit *Ovidius, vincit amor sed amorem munera vincunt*.

Quidam concionator hoc nomen *Cupido*, sic appellari dixit, quasi à *Cupis? do*: Hoc est fortissimum telum amantium: Si puella oculos in anulum quem procus gestat in digito, conjecerit, eumque laudaverit, ac dixerit: O quam insignis ille annulus! quam admirabilis gemma! statim ille, si cupis, do. Si in nundinis se tales in aurea conspexisse commemoret, ille mox, si cupis do. Si in sinum Virginitis gemmas aliosque pretiosos lapillos conicere incipiat: Si quid illa cupit, det, jam fortissimo illam cupidinis telo fauciat. Verum quidem est illud: Nulla femina accipit dona, sed & verum est illud Poëtæ *Propertii lib. 2. Elegiâ 16. muneribus quisvis mercatur micam*.

Placet mihi conceptus cujusdam quem sibi formavit ad illam parabolam quam narrat *Christus Luca cap. 11. de illo ad quem nocte venerat amicus quidam petiturus tres panes mutuos. Concesserat ille cubitum, & deintus clamabat: Non possum surgere & dare tibi: quia ostium clausum est; an ergo ostium referari debebat ut tres dumtaxat panes domo efferrentur? numquid facile porrigi poterant per fenestram? non, inquit, nolo clandestina munera domo emittere, nec admittere, per ostium exeat, perque ostium ingrediatur, quidquid domo effertur vel infertur domum. Vellem, inquit prædictus Scriptor, hoc curarent Patres familias, tunc munusculis nec aliena expugnaretur, nec exploraretur domestica pudicitia.*

Quid

Quid dicam de iis qui loco Dei sedent in judiciis ad ferendam sententiam, dirimendas lites &c. ad hos loquitur *Iob cap. 36. Multitudo donorum*, inquit, *non incliniet te*: Quicumque contrarium faciunt, & acceperunt munera, inquit *Samuel 1. Reg. cap. 8. perverterunt iudicium*.

Contingit quandoque, inquit *Scribanus lib. 1. Polit. cap. 9.* ut uxoris nocturnæ preces auro gravidæ, ferrea virorum pectora emolliant, quid auxiliariis hisce copiis non efficiet? manifeste patebit nihil esse potentius auro.

Cæca quidem iustitia pingitur, quia non potest apud illam esse acceptio personarum, sic debet esse & iudex, verum si muneribus corrumpatur totus fit oculatus, ut oculos in hunc unum conijciat à quo munera accepit, cæteris claudat, cæcus pro uno, oculatus pro altero, hoc est iustitiam violare quæ tota debet esse cæca ut nullum aspiciat. Propterea puto *Ecclasticum cap. 20. dicere: Domus excacant oculos iudicum*, non quod plane cæci sint, & nihil videant, sed quod cæci sint pro una parte, & acutè videntes pro altera.

Occurrit hic exemplum magni illius ac celeberrimi *Brabantia Cancellarii Peckii* qui facto suo ostendit quid deceat Iudices. Habebant *Laniones Mechlinienses* litem dirimendam in Concilio, miserunt in donum *Peckio* pinguem bovem, *Peckius* è concilio rediit videt illum ad postes domus alligatum, quærit ex servis quid hoc rei sit, nesciunt, donec hoc intelligit ex uxore, submissum scilicet bovem à *Mechliniensibus* in donum; nec mora *Peckius* funem incidere, & bovem abigi jubet, cumque nullus Dominus reperiretur bos per diem palabundus, tandem à *Cerdone* mactatus & servatus est. Hic erat iudex qualem divinæ ac politicæ leges requirunt, utraq; sub gravi pœna.

Pergamus in historia. Cum Scriptura dixisset quod fratres *Ioseph* venientes in *Egyptum*, illum adierint, non dicit quod illos tunc fuerit allocutus, hoc enim tantum ait, quod illos viderit, & *Benjamin* simul, & mox vocaverit ad se dispensatorem domus suæ, eique dixerit: *Introduc viros domum, hinc patet quod illos viderit in aperto aère vel area domus, occide victimas, & instrue convivium, quoniam mecum sunt comesturi in meridie. Fecit ille quod sibi fuerat imperatum, & introduxit viros domum.*

Cum pergerent, exterriti, inquit Scriptura, dixerunt mutuo. Prop-

ter pecuniam quam retulimus prius in saccis nostris introducti sumus ut devolvat in nos calumniam, & violenter subiciat servituti nos & asinos nostros.

Quamobrem in ipsis foribus accedentes ad dispensatorem domus, dixerunt: Oramus, Domine, ut audias nos. Iam ante descendimus ut emeremus escas, quibus emptis cum venissemus ad diversorium, aperimus saccos nostros, & invenimus pecuniam in ore saccorum, quam nunc eodem pondere reportamus. Sed & aliud attulimus argentum ut emamus quae nobis necessaria sunt, non est in nostra conscientia quis posuerit eam in marsupiiis nostris.

Remotus
conscien-
tia.

Primo hic dicit Scriptura quod fuerint *exterriti*: Non video quare, dispensator enim valde humaniter illos deducebat in domum, Ioseph similiter satis benignè illos exceperat, nullum illis verbum locutus fuerat, ex quo possent videre illum esse iratum, quoad pecuniam quam secum abstulerant, sciebant se esse innocentes, nullamque culpam habere, & se insciis positam fuisse in saccis pecuniam: Quid ergo hic erat timendum? timebant quia conscientia illis ponebat ob oculos crimen quod olim commiserant in fratrem: Ideo omnia illis erant adeo suspecta, ut ad omnia timerent se castigandos. Tales sunt peccatorum conscientiae, ut etiam timeant ubi non est periculum, & etiam turbentur in prosperis, quando alicujus gravioris criminis rei sunt, bona suspicantur mala, & quae alios oblectant, illos terrent.

Primus homo, cum esset justus, nesciebat quid esset timere, quid motus perturbatae conscientiae; factus est peccator, & statim quid hoc esset, non tantum didicit, sed etiam expertus est: Cum enim Deus post meridiem, sereno aere, per ambulando paradysum intraret clamavit: *Adam ubi es?* respondit *Adam: vocem tuam audivi in paradiso, & timui, & abscondi me.* *Adam*, quid hic timendum? non venit Deus armatus fulmine, nec ipse ruet instar fulminis, sed venit suaviter ambulando: Non venit inter turbines, vel horrenda tonitrua, sed aere plane sereno: Non venit media nocte inter densissimas tenebras, quae solent homini horrorem incutere, sed venit medio die; Non clamat, non vociferatur horribili voce, sed paternâ, non loquitur ut iudex de sententia contra te ferenda, hoc unum petit: *Adam ubi es?* quid ergo timuisti? *timui*, inquit, *quia nudus eram.* Falleris, *Adam*, falleris, non ibi res haeret, non timuisti quia nudus eras, sed quia peccator eras, & quia conscientia te accusabat, redarguebat.

hat, increpabat. Hoc est quod *Chrysoſtomus* ait *Hom. 17. in Gen.* Quare, inquit, timuit *Adam*? quia videbat sibi trucem ad stare accusatorem, conscientiam dico, neque enim alium objurgatorem habebat, & testem peccati, quam unicum illum quem intrinsecus circumferebat.

Vidit hoc etiam *Seneca* Philosophus, quamvis Ethnicus: Sic enim ait *Epist. 97.* Hæc est secunda pœna peccati, timere semper, & expavescere, & securitati diffidere. Potest nocenti contingere ut lateat, sed etiam si latendi facultatem habeat, fiduciam non habet, tuta possunt esse scelera, secunda non possunt.

Talis est, inquit rursus *Chrysoſtomus Hom. 8. ad Popul.* peccantium consuetudo, omnia suspecta habent, umbras timent, & quemque existimant contra se venire, aliis alia differentibus, sibi ipsis conscii, cogitant de se illos fermocinari. Talis res est peccatum, nullo accusante condemnat, pavidum facit, & timidum peccatorem. Potestne aliquid ad hoc probandum, manifestius adferri quam exemplum *Aegyptiorum.*

Audi quid dicat Scriptura *Sapient. cap. 17.* Deficiebant, inquit, præ timore si tantum levem aliquem ventum sibilantem audirent inter spissos arborum ramos, vel suavem volucrum cantum, vel vim aquæ decurrentium nivium, vel sonitum præcipitum petrarum, vel vocem mugientium bestiarum, vel resonantem de altissimis montibus Echo. Quis timet ad sonitum saxi cadentis, ad mugitum bovis, ad lene murmur aquæ, ad sibilos *Zephyri*, ad volucrum suaves cantus, ad Echo respondentem voci humanæ? Hæc omnia, quæ alios recrearent, terrebant *Aegyptios*, quia gravissimorum peccatorum quæ commiserant, reddebat illos conscientia memores.

Innumera talia vidit orbis variis singillatim peccatoribus contigisse, quæ omnia simul contingebant *Aegyptiis.*

Bessus, ut narrat *Plutarchus de sera numin. vind.* Patrem occiderat, diu scelus latuerat, sed quodam die vocatus ad cœnam, nidum hirundinum hasta dejecit, rogatus à præsentibus cur id faceret? non auditis, inquit, hæc hirundines falsa de me vociferari, & testari me esse patris interfectorem? res defertur ad Regem, capitur *Bessus*, & sceleris convictus condemnatur ad mortem. Viden? hunc hominem avium cantus terrebat.

Astemon homo improbissimus, ut *Causinus* narrat *in symb.* Semper lectica vehebatur, & domi confidens, duos famulos scutum supra

R

caput

caput suum gestare jubebat, ne quod saxum, vel aliud decidens ex alto illum feriret. Ecce vel phantasia sola decidentis saxi timorem illi incutiebat. Sed nescio an aliquid vel horribilius, vel mirabilius usquam legerim quam quod breviter modo narrabo ex *Iacobo Lobetio de flagell. peccator*. Juvenis, inquit, quidam *Germanus*, cum unicam heri, cui serviebat, filiam, propter inopiam suam, in uxorem obtinere non posset, crudele facinus aggressus est. Primò herum suum mercatorem admodum divitem obtruncat, & spoliat, tum quasi hæreditate dotatus, acceptaque à suis ingenti summâ pecuniæ, jam locupletior factus, iterum iterumque filiæ matrimonium efflagitavit & impetravit. Jam votis potitus, & se ipse, & mores suos, & familiam honestè componens, adeo probam honesti hominis famam tota urbe collegit, ut demum etiam inter Senatores urbis adlegeretur. Quis hunc de fortunis, de vita, securum non crederet? Sed tutus esse non potest, quem conscientia tutum non facit. Ergo intus dirissimis cruciatibus quotidie lancinatus quiescere non poterat. Videbatur sibi occlamantem conscientiam audire, occidisti, occidisti. Quæ voces ita lacerabant hominis animum, ut mori mallet, quam tam miserè vivere. Quodam ergo die cum vocaretur in senatum, ut de prædonis alicujus capite sententiam ferret, uxorem rogat, ut jentaculum sibi pareret, non enim sibi admodum bene esse, apposuit illa, quo sciebat maritum libenter vesci, caput vituli. Mirum dictu visaque, exhorruit, expalluit infelix homo ad hujus ferculi conspectum, & ad uxorem: Aufer hoc, inquit, aufer caput istud humanum: recordatio enim obtruncati Domini sui, ex vitulini capitis conspectu illum ita turbat, ut videretur sibi videre caput humanum. Inde statim egressus ad Senatum, cum sententiam in ordine rogaretur, respondit prædonem illum de cujus sceleribus agebatur, capitis quidem reum esse, se vero eodem, imo majori supplicio puniendum. Ut dictis fidem faceret, incipit multis patratum olim à se facinus exponere, impensèque rogare ut se ad mortem damnent. Sed cum fidem nemo dictis haberet, itum est ad ipsius domum, & eruta terrâ, inventa sunt occisi mercatoris ossa, atque ita simul cum altero capite mulctatus est, lætus quod isto supplicio finem inveniret cruciantis conscientiæ. Rectè exclamat *Bernardus serm. 4. de Assumpt.* Inter omnes tribulationes hujus orbis, nulla est major tribulatio conscientia delictorum, quæ etiam inter maxima gaudia, hominem cruciat, & omnia timet, etiam ubi nihil

nihil timendum, uti jam vidimus contigisse fratribus *Ioseph*. Dicit enim Scriptura illos fuisse exterritos cum ducerentur à dispensatore in domum, ubi omnia illis feliciter succedebant, sed conscientia commissi in *Iosephum* peccati illos terrebat.

Jam considerandæ sunt egregiæ hujus dispensatoris virtutes. Sic enim illos timore correptos, allocutus est: *Pax vobis, nolite timere*: Ecce affictos consolatur, timidos recreat. *Deus vester, & Deus patris vestri dedit vobis thesauros in saccis vestris*: Ecce ad spem illos excitat ut confidant in Deo: *Nam pecunia quam dedistis mihi ego habeo*, sive ut habet textus *Hebræus*: *Pecunia vestra venit ad me*: hoc est, ego illam me accepisse fateor, & licet eandem occultè vobis reddiderim, ego sic æstimo quasi eam haberem. Ecce non accusat illos quasi illam rapuerint, nec eam sibi asciscit, nec litem miseris intendit, ut de illorum pecuniis ipse ditescat. Nec pecuniæ avidus dolos fruit, aut vim ullam adhibet, sed agit cum omni humanitate, sinceritate, ac mansuetudine.

Dignus profecto tali prorege Minister, tam sancto hero fidelis, sanctusque servus, signum est quod benè fuerit à *Iosepho* instructus, ejusque virtutes imbiberit, præterea quod tam liberaliter ab Hero sustentaretur, ut nec herili pecuniâ furtim sublatâ, nec alienæ substantiæ lucris ad vitam sustentandam indigeret.

Mira sunt quæ hic audimus & videmus, non enim talia passim videmus fieri in tali hominum genere qualis erat hic dispensator, scilicet aulicus, in dignitate constitutus, & tanti proregis minister.

Primo, consolabatur miseros & affictos, timidos recreabat, & omni benignitate excipiebat, hoc mirum, quia honores, dignitates, ac splendida munia ita solent hominis animum insolentem facere ut paucos invenias, qui non impotentius agant, aut non loquantur asperius, vel miseros nolint audire, ac rejiciant.

Magnus erat ille dives qui quotidie vestiebatur purpurâ, & splendide epulabatur, tantum abest ut miserrimum *Lazarum* consolaretur, ut ne quidem oculo, multo minus verbo, dignaretur eum aspicere.

Quis unquam crederet Deum (si fas est sic loqui) ita posse tristiari ut quasi ex intimo cordis ingemisceret. Lego tamen hoc illum fecisse tempore *Isaiæ*; hic enim Propheta *cap. i.* dicit se audivisse lamentantem Deum, dicentemque: *Hæc consolabor super hostibus meis.*

ex
rem
lius
Lob-
uni-
rem
tum
ecum
um
ores
omi-
ar-
ede-
acit:
non
cidi-
mori
retur
uxo-
benè
ituli:
hujus
aput
vitu-
edere
aten-
s sce-
ma-
multis
se ad
itum
atoris
quod
excla-
hujus
etiam
m ubi
nihil

Negli-
guntur
causa vi-
duarum.

meis. Heu, signum est amarè suspirantis ac in corde dolentis: Quid quæso erat quod Deus tam amarè desereret? *Quia ad Principes Israel*, inquit, *non ingreditur causa pauperis viduæ*. Quid hoc? ergone totos dies clausæ erant fores istarum magnarum domorum? Non: Totos dies patebant: Ingrediebantur assentatores qui Principes illos decipiebant, ut dicerent illis placentia, illosque secus quam res erat, informarent in favorem amicorum suorum, & in depressionem suorum hostium, sed causa viduæ non ingrediebatur: Ingrediebantur quotidie prætendentes officia, & multa pr omittebant ministris: Sed causa viduæ excludebatur. Ingrediebantur Sollicitatores ut agerent causas eorum qui aliquid prætendebant: Sed non ingrediebatur causa pauperis viduæ. Ingrediebantur Politici qui de rebus publicis differerent, nullo habito religionis respectu, Deique ministros, Prophetas, & Sacerdotes in odium vocarent. Sed causa viduæ non ingrediebatur. Ingrediebantur divites, qui pecuniam offerrent ministris ut causam suam promoverent: Sed causa viduæ pauperis non ingrediebatur. Ingrediebantur nobiles magno numero ut Principes salutarent: Sed causa viduæ excludebatur. Ingrediebantur comædi & histriones ut aulicos recrearent: Sed viduæ pauperes cogebantur foris plorare.

Denique admittebantur etiam leviusculæ feminae ad tripudia, aliasque voluptates illicitas: Sed causa viduæ non ingrediebatur. Non existimo tamen tam Principes fuisse in causa, quam eorum ministros, qui Principibus suadebant quidquid volebant, eorum animos malis artibus regebant, & in omnem quam volebant partem flectebant. Sic causa viduæ pauperis, non ingrediebatur ad Principes. An hodieque similia fiant, nec scio, nec dico, hoc scio quod dispensator & Minister *Iosephi* Proregis *Aegypti* plane contrarium fecerit, omissisque omnibus aliis curis, ante omnia sollicitus fuerit ut fratres *Iosephi*, pastores ovium duceret in domum, maritumque solaretur, & timidis animos adde ret; didicerat enim ab Hero Deum habere præ oculis, ut patet ex hisce ipsius verbis: *Deus vester, & Deus Patris vestri dedit vobis thesauros in saccis vestris*, revertebatur providentiam divinam; Propter ea tam piè se gessit. Sciebat enim Deum esse patrem viduarum & pupillorum, omniumque qui in luctu sunt & in miseriis, particularem gerere curam, nec apud eum esse acceptionem personarum: Quomodo ergo se poterat aliter gerere ergo afflictos quam Deus, cujus providentiam & agnoscebat,

seebat, & reuerabatur? Hoc deerat Ministris Principum *Israelis*: Quamvis enim Deum verum crederent, non tamen, ut loquitur *Paulus Rom. cap. 1. sicut Deum glorificabant*. Princeps illorum, inquit *Isa-ias cap. 8.* erat illorum Deus: Majori enim sollicitudine colebant Principes suos quam Deum, aulam quam templum, eorumque dicta, Dei mandatis præponebant; quis ergo non dicat illos Principes illa habuisse pro Deo, quæ diligentius colebant quàm Deum? quibus libentius serviebant quam Deo? hinc fiebat ut non tam justitiam quærerent quam pecuniam, & principum gratiam, quando gratiam Dei non multum curabant: Deus nos seruet à talibus ministris. Talis non erat dispensator *Iosephi* qui Deum habebat præ oculis. Ideoque mirandus, quod inter innumeros suæ sortis homines, talis non fuerit, quales innumeri sunt.

Ductis in domum fratribus *Ioseph*, eductus est è carcere frater illorum *Simcon* à dispensatore, tunc attulit aquam, inquit Scriptura, & laverunt pedes suos: Hic enim ab omni tempore mos fuit inter *Iudeos* lavandi pedes hospitibus. Sic *Abraham* tres Angelos sub specie hominum excipiens ut hospites, dixit illis *Gen. cap. 18. Afferam paucillum aquæ, & lavate pedes vestros*: Similiter eosdem angelos excepit *Loth Sodomis*, dicens *Gen. cap. 19. Lavate pedes vestros*. Sic etiam *Laban, Gen. cap. 24.* œconomus *Abrahæ* ut hospiti suo aquam dedit ad lavandos pedes eius: Ideo exprobrabat *Christus Phariseo*, qui invitatus erat ab illo ad mensam, quod contra morem antiquum aquam lavandis pedibus non dedisset: Qui mos etiam inter Christianos duravit ut patet ex *D. Paulo 1. Timoth. cap. 5.* Ubi agit qualis vidua eligenda sit ad ministerium templi, & inter alia ponit: *Si sanctorum pedes lavit.*

Felix profecto domus, felix palatium proregis, in quo tam fidelis minister, qui non quærebat proprium interesse, tam benignus qui mæstos consolabatur, tam pius, qui Deum habebat præ oculis, tam officiosus, qui nihil obsequii sinebat deesse miseris; ut œconomus familiam regebat, herique sui tam magnificam æmulationem indolem, magnificè sanctèque omnia dispensabat, & disponebat! qualis Dominus talis & servus, liberalitas & pietas Domini, liberalem faciebat servum, & pium.

Interea parabant fratres *Ioseph*, inquit Scriptura, munera quæ attulerant ex patria sua, ut offerrent illa advenienti *Iosepho*, circa meridiem: Audierant enim quod ibi comesturi essent panem.

Igitur ingressus est *Ioseph*, obtuleruntque ei munera tenentes in manibus suis,

suis, & adoraverunt proni in terram, at ille clementer resalutatis iis, interrogavit eos, dicens: Salvusne est pater vester senex, de quo dixeratis mihi? adhuc vivit?

Qui responderunt: Sospes est servus tuus pater noster, adhuc vivit, & incurvati adoraverunt eum.

Attollens autem oculos Ioseph, vidit Benjamin fratrem suum uterinum, & ait: Iste est frater vester parvulus, de quo dixeratis mihi? & rursum Deus, inquit, misereatur tui, fili m.

Nec plura, nec expectato responso, festinavit, quia commota erant viscera eius super fratre suo, & erumpebant lachryma, & introiens cubiculum flevit.

Redundabat amore pectus Iosephi, ideo redundabant oculi lacrymis, non enim erant hæ lacrymæ doloris, sed amoris: A multis annis non viderat Benjamin suum, fratrem præ cæteris dilectum, quia ejusdem matris filium, & patri carissimum. Amor iste jam tot annis quasi coacervatus in animo latuerat sicut flamma sub cinere: At ubi tantum oculos coniecit in tantopere sibi dilectum, vi erupit in flammam, quas cum vellet lacrymis temperare, (necdum enim volebat se fratribus manifestare) non potuit: Itaque cum non posset se continere, summa festinatione in aliud cubiculum se proripuit, & ibi lacrymis laxavit habenas.

Nec adeo peregrinum mihi videtur, si dicam etiam lacrymas doloris fuisse admixtas: nec enim puto Iosephum oculos potuisse coniecere in Benjamin quin recordaretur carissimæ matris Rachel, quæ cum pareret Benjamin mortua erat, propterea, egrediente, inquit Scriptura, *illius anima præ dolore, & imminente jam morte, quem pater vocabat Benjamin, illa vocabat Benoni, hoc est filium doloris mei.* Fortassis Ioseph illius memor ubi conspexit Benjamin cogitabat: O care puer! tu fuisti causa doloris & mortis matris meæ: O si illa jam superviveret, & particeps esse posset illius lætitiæ cujus vos ego brevi participes reddam! Videretque me filium suum quem tu nunc diligebat in hoc statu! quam illa exultaret, & quo affectu ego illam complecterer!

Flebat ergo Ioseph partim ex amore quo ardebat in Benjamin, partim ex dolore propter matrem.

Quando amor in summo est non patitur dilationem; dicitur vulgo: Spes dilata cruciat, sed amor dilatus facit hominem quodammodo mori. Volebat Ioseph ad aliquod tempus differre ut amorem suum

scum ostenderet erga *Benjaminum*: Ideo commota sunt omnia viscera eius, tantum non corruptis aggeribus exiliebat è corpore ut se cordi *Benjamini* uniret, & cum hoc non posset fieri, ruptis cataractis exilière torrentis instar lacrymæ amoris ex corde, tanto impetu ut cogeretur discedere.

Quod si tanta vis est amoris humani quando ille differtur, quanta vis erit amoris divini, quando erumperè non potest in actum. Hinc tanto, ex puro amore divino, exarsere desiderio Deum videndi, sanctissimi quidam viri ac Virgines, ut reputarent tormenti genus gravissimum, & ipsa Gehenna acerbius, vel modico tempore ejus aspectu & amplexu privari.

Hinc illa acerba *Davidis* suspiria & lamenta: *Heu mihi quia incolatus meus prolongatus est! quando veniam & apparebo ante faciem Dei?* & illa: *quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te Deus.* Et illa: *O quam dilecta tabernacula tua, Domine virtutum! concupiscit & deficit anima mea in atria Domini.* Tam potenter Deum amabat *David*, tam impatienter ferebat illum differri, ut deliquium animi pateretur. Hinc magnus ille *Paulus* optabat dissolvi & esse cum *Christo*, ut amorem suum posset explere.

Augustinus, ut ex ejus soliloquiis patet ex amore dilato, omni morte acerbioram vitam ducebat *O Domine!* exclamat *cap. I.* moriar ut te videam, nolo vivere, volo mori: *Mori desidero ut videam Christum, vivere renuo ut vivam cum Christo.*

Hinc sanctissima illa Virgo *Theresa* amoris impatiens exclamabat ad singulas horas: *Eia age, anima mea, jam una hora propinquior es dilecto tuo, quo in æternum fruèris.*

Hinc admirabilis illa Virgo *Hispanica Sancia Cavillo*, cum ei divinitus revelatum esset fore ut intra annum moreretur, usque adeo moram illam impatienter ferebat, ut nulla res eam oblectare, nulla dolorem levare posset, unde identidem ingeminabat: *O vita, quantum mihi es martirium! ô infinite bonitatis abyssè! quando me demergam in te? currite dies & menses ut illa hora appropinquet qua te fruar.*

Hinc deniq; tanto desiderio videndi Deum flagrabat *Joannes Bapt. Sanchez* Societatis nostræ sacerdos, ut si quis illi affirmasset in vespere esse victurum, eo die præ amoris magnitudine, mortuus concidisset.

Sed nos quid agimus? quod olim sæpius solebat clamare *Jacoponus*

ponus socius S. Francisci: Deus non amatur: Revera Deus non amatur: Maxima enim mortalium pars aliis desiderii sic implicatur, ac terrenorum amori sic est immersa, ut raro, aut vix unquam serio de cælo cogitent: Similes sunt colonis *Aegypti* de quibus proverbio dicitur: Nullus in *Aegypto* cælum respicit. Habent enim *Nilum* fluvium qui quotannis aquas suas diffundit per agros, ac fertiles reddit, capacesque ferendis frugibus; cum ergo nullas de cælo expectent pluvias, quia illis non indigent, hinc dicuntur numquam aspiciere cælum; tota enim illorum spes est in *Nilo*. Habet orbis & alios fluvios qualitatis diversæ, habet *Pactolum*, qui fluvius aureus appellatur, propter aureas quas vehit arenas, habet & *Acherontem* qui infernalis fluvius vocatur propter ardentis aquas, fumosq; ac flammam quas secum trahit. *Pactolo* comparantur divitiæ, *Acherontis* luxuria; quamdiu *Pactolus* pleno fluxu se diffundit in multorum divitum cistas ac domos, & *Acheron* suas flammeas aquas effundit in corda Luxuriosorum, vix semel cælum aspiciunt, quia cælum vix norunt, cum autem ignoti nulla cupido, hinc nec cælum desiderant, nec amant, iis contenti quæ habent, de cætero securi quid postea sint habituri: Et utinam aliquando non cogitent illud quod ait *David*: *Cælum cali Domino, terram autem dedit filiis hominum*. Unde tantum abest ut tædeat illos vitæ, ut è contrario, si possent, optarent hic æternum vivere: *O curvas in terram animas*, clamat Poëta ethnicus, *caelestium inanes!* sed qui animum habent omnibus hisce rebus superiorem, adeoque ab omnibus mundi sordibus purum, ubi tantum aspiciunt sidera, clamant cum *D. Ignatio*: *Quam sordet mihi terra, dum cælum aspicio!*

Postquam *Ioseph* extra fratrum conspectum satis jam fleverat, *lata facie*, inquit Scriptura, rursus venit ad illos, & ait servis: *Ponite panes*: Quibus appositis, mensæ accubere, seorsum *Ioseph*, & seorsum fratres, & *Aegyptii* qui invitati fuerant, simul seorsum, ergo ad tres mensas distinctas, *Illicitum est enim*, inquit Scriptura, *Aegyptiis comedere cum Hebraeis, & profanum putant huiusmodi convivium*.

Sederunt autem hoc ordine fratres: *Ruben* primogenitus primo loco, *Simeon* secundogenitus secundo loco, & sic de cæteris juxta ætatem; tandem *Benjamin* minimus natus, loco postremo, & mirabantur nimis, inquit Scriptura, quia videbant *Iosephum*, quem putabant hominem extraneum & *Aegyptium*, eos sine errore secundum ordinem ætatis in sedendo disposuisse.

Tandem

Tandem addit Scriptura: *Major pars venit Benjamin, ita ut quinque portibus excederet alios, quod ali qui sic interpretantur, ut cuilibet fratrum data fuerint quinque fercula, sed hoc discrimine, ut quodlibet ferculum Benjamin, duplo quodque ferculum aliorum excederet. Cujus rei non aliam rationem adfert Pererius, quam quod Joseph Benjaminum plus cæteris diligeret tanquam fratrem eadem secum matre ac patre natum, ubi reliqui nati erant ex aliis matribus.*

Denique *biberunt, inquit Scriptura, & inebriati sunt.* Modus scripturæ usitatissimus, etiam quando loquitur de conviviis sanctorum hominum, hoc ergo verbo, *inebriati sunt*, nihil aliud voluit significare, quam exhilarati sunt, & læti, quod non repugnat virtuti, aut sanctitati, alioquin non dixisset *David Psal. 67. Iusti epulentur, & delebuntur in conspectu Dei.* Adeoque rectè dixit Philosophus *Seneca epist. 18.* Licet sine luxuria agere festum diem. Quis enim dubitat quin liceat invitare amicos, lautius epulari, animum relaxare, & hilarem esse, sed sine temulentia, ut ait *Seneca, sine crapula, sine petulantia, sine peccato.* Utere, inquit *Gregorius Nyssenus de pauperib. Amond.* sed ne abutaris, modesta oblectatione te recrea, temperanter animum relaxa. *Lætetur, inquit Salvianus lib. 6. de provid. suo tempore, dummodo innocenter.*

Quod si hoc non liceret etiam sanctis per intervalla, quomodo *Christus*, cum suis Apostolis modo interfuit convivio quod paraverat *Matthæus* cum à vita sæculari, Apostolicam amplectebatur? modo convivio quod *Zachæus* instruxerat cum se converteret? modo convivio *Simonis Leprosi*, denique etiam nuptiis *Cana Galilea*, ubi aquam convertit in vinum, cum aliud vinum deficeret, quod nullo modo fecisset si non liceret interdum modestè ac temperanter inter amicos haustu vini se recreare.

Præterea optimo sine instituta sunt primùm convivia, vel ad consultandum de rebus patriæ, ut inter *Persas*, aliasque gentes, vel ad discurrendum de rebus doctis, ut inter *Sinenses*, vel ad conciliandos animos dissidentium, vel denique ad fovendum mutuam amorem inter amicos.

Verum cum nihil tam sanctum sit, ut ait *Cicero*, quod improbitas hominum non violaverit, decursu temporis factum est ut convivia degeneraverint in scholas intemperantiæ, petulantia, detractionum, maledicentiæ, aliorumque vitiorum, & quod laudabiliter à principio institutum erat, factum est abominabile, quod

S non

non tantum Patres Catholici, sed etiam Ethnici deplorarunt.

Quam hoc est mirabile, exclamat *Salvianus lib. 6. de provid.* Quod nobis non sufficiat gaudere & ridere nisi cum peccato? nisi risus impuritatibus, ac flagitiis misceatur? Quis rogo hic error, quæ stultitia? numquid lætari non possumus ac ridere nisi risum nostrum atque lætitiæ scelus esse faciamus? an ergo infructuosum putamus gaudium simplex, nec delectat ridere sine crimine? quod rogo hoc malum est, quis furor? ut non putemus risum & gaudium tanti esse nisi in se Dei habeat injuriam?

Quid hoc est aliud, inquit *Ambrosius lib. de Elia cap. 14.* quam vocare ad jucunditatem & cogere ad mortem? invitare ad prandium, & velle efferre ad sepulchrum, vina fundere & propinare venena? Hec illi Patres.

Operæ pretium erit jam audire hominem ethnicum, Philosophum *Senecam* qui *epist. 114.* vehementer invehitur in luxum, multitudinemque ferculorum, ac deliciarum magno labore ac sumptu undequaque conquistarum. Hinc, ait, tot morbi qui prius erant ignoti, etiam, inquit, feminæ iis morbis laborant, à quibus tempore *Hippocratis* immunes erant. Audiamus ipsius verba: Maximus, inquit, ille medicorum *Hippocrates* dixit, suo tempore feminis nec capillos defluere, nec pedes laborare, jam vero & capillis destituuntur, & pedibus ægræ sunt: Non mutata feminarum natura, sed vita est, nam cum virorum licentiam æquaverint, corporum quoque virilium vitia, æquaverunt. Non enim minus potant, & vino viros provocant. Huc tandem deveniunt multa convivia, quæ si mansissent in prima sua simplicitate, liberè poteramus dicere cum *Davidis* *Insti epulentur, & exultent, & delectentur in lætitia*, sed, uti addit, *in conspectu Dei*, ut quod institutum est ad honestam animi relaxationem, non fiat in injuriam Dei. Talia erant convivia filiorum *Job*, tale etiam *Iosephi* cum fratribus.

DISCURSUS XXI.

Fratres Iosephi in patriam abeunt, sed in itinere revoquantur à Ioseph.

Iam finis impositus erat convivio, mensæque remotæ, quando *Ioseph* vocavit ad se dispensatorem suum, eique clam præcepit, dicens: *Imple saccos eorum frumento quantum possunt capere, & pone pecuniam*